

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

TARTALOM:

szerkesztő asztaláról	209	Utóhangok a méhészeti kiállítá- sról	220
emzeti veszedelem	210	Irodalom	222
györgy Sándor esperes-lelkész jubileuma:		Egyházi és iskolai mozgalmak	223
Az É. K. Tanács üdvözlete	212	Mulattató	226
Negyven év (vers)	213	A kolozsvári unitárius egyház község értesítője	228
Az ünnep lefolyása	215	Borítékon: Örökös alapítóink. — Aranykönyv. — Hirdetés.	
Az unitárius vallás	217		
Arassai-ünnep	218		
Épházavatás Homoródsztpálon	219		

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv., **SZIVEMET HOZZÁDEMELEM**, írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbőség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K.** Bőrkötés arany-széllel (barna, sötétkék, fekete) 6 K. Fehér csont, selyem- és bársony kötés többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. Bőrkötés remek kivitelben 14 kor. Megrendelhető a szerkesztőnél.

YKÖ

NYERŐ

Örökös alapítóink.

A Dávid Ferenc-Egylet okt. 26-án tartott közgyűlése örvendetesen nagy lendületet adott Egyletünk azon törekvésének, hogy örökös alapítókat gyűjtsön. Első nagyon föltűnő jelenség volt Merész-Müller Gyula nagyszabású alapító-oklevele, mellyel a Dávid Ferenc-Egyletet megajándékozta. A közgyűlésen mutatta be a választmány. Gyönyörűen van kifejezve a rajzon, miként csoportosul Dávid Ferenc körül a múltban a fejedelem, nemesség, a nép s miként nyújtja elismerését a nagy férfiúnak a külföld a későbbi időkben. Ott van a jelen is. Az előadó asztal mellett ül a tudomány embere és beszél a művelt közönségnek. A köréje gyűlt falusi embereknek szól vezérük a tanító. Igazi beszédes kép, valódi dísz lesz minden háznak.

Örökös alapítói tagságra számosan jelentkeztek, akiknek a nevét egy közelebbi alkalommal fogjuk bejelenteni. Ezuttal nagy köszönettel nyugtázzuk a következő új alapítványokat:

27. Thoroczky Vencel Guraszáda 100 K.

28. Kovács József gondnok, Hódmezővásárhely 100 K.

29. Kovács Józsefné úrnő Hódmezővásárhely, kiegészítési 60 K = 100 K.

30. Ajtay Jánosné lelkészné H.-Almás, I. részlet 20 K.

Hálás köszönet és elismerés a vezéreknek!

Tudomásra hozzuk, hogy aki nagyobb alapítványt tesz, alapítványát a nevéen külön könyvön fogjuk kezelni.

NYERŐ

Alapítványok

renc és neje Gyulai Zsuzsánna egy általuk 1904. ajándékozott piros plüss urasztali terítőt 15 korona költséggel átalakítottak szőszék és papszék takaróvá. A nemesszívű ajándékozóknak e helyen is köszönetet mondunk az egyházközség nevében.

Balázs András, lelkész.

Balla Sámuel, gondnok.

Szerkesztői üzenetek.

F. Á. Kvh. Legyen egészen nyugodt afelől, hogy a Pap János féle telek megvétele nem volt rossz vásár. Teljes öthold terület, két családot befogadó szép uri curiális házzal, más lakóházzal s nagy gazdasághoz berendezett melléképületekkel forgalmas országot mellett, testvérek között is többet ér 35.000 koronánál. A telek mellett hosszában és szélességében utca halad el. Tíz telek szakítható ki belőle a legkényelmesebb finlusi berendezésre. Hol lehet megvenni félholdas házastelket 3500 koronával? Tehát magánembernek is olyan előnyös jó ár lett volna, amelyet a szomszéd biztosít magának még kölcsönpénzzel is, s nyer rajta ugyanannyit. A kereszturni gimnázium gazdája, az unitárius egyház, a székelység ötven éves kiállítását végül meghallgatta és kiszabadította egyetlen székely intézményét a börtönéből. Tudni kell, hogy Székelykeresztúrt az unitárius templom és papilak a piacon volt, onnan úzték el. Tudni kell, hogy a XVII. és XVIII. százban olyan világ volt, hogy az unitáriusokat zselléreknek tekintették s kiszorították az uralkodó egyház szomszédságából a faluvégére. Aki a historia lelkét ismeri, mindig érezte, hogy a kereszturni gimn. azért van a faluvégén, mert valami rossz fát tett a tűzre, más szóval, mert az unitáriusoké volt. Oda még húsz éve is

csak falábon lehetett eljárni az iskola esztendő kétharmad ideje alatt. A Pap János-féle telek urasági telek volt. Magas deszkakerítésével még a levegőt is szerette volna elzárni a szociniánus diákok elől. Szomszédja is csak holmi cigányhuruba volt, no meg aztán reggel és este a falu disznó- és bivalcsordája. A diákság egész napon át csak ezt a társadalmi idillt élvezhette. Ha a jó falusiakhoz akart jutni, a gagyai patakon át kellett szállania, hol a keskeny pallón, hol naturalis módon. Mihelyt az új telken új háza lesz, érezni fogja, ha nem is mondja, hogy immár leszalolt a szegénypolcra, Tanügy, nevelés, egészség s egy csomó más érdek itt valóban ideális megoldást nyerhet, sőt az egyházközség istenyőnyörű templomhelyet kap. Min távollevő atyánkfiait kívántuk tájékoztatni, hogy felhívjuk személyes meggyőződésre. Ha szegény Marosi látná, meghalna örömeiben. — *Tudósítónak.* A B. P. búcsujáról oly későre érkezett, hogy sem azt, sem a lelkész körét nem adhattuk. — *A. Ho.* A jövő számra tartjuk s akkor az ünnep lefolyásáról is megemlékezünk.

A kiadóhivatal üzenete. *Ilkei Hajós* Zsuzsánna nevére Budapestre küldött lap *ismeretlen* jelzéssel. visszaérkezett.

Sándor Bethlénszentmiklós, Molnár Sándor Ádámos, Id. Útő Lajos és Ifj. Útő Lajos Dombó, 912-re.

Az U. K. költségeire ajándékozott Özv. Tibáld Józsefné Oklánd 12 K. t. Battek János 6 K. t. Fogadják az egylet köszönetét.

Kolozsvár, 1972. szeptember hó 20-án.

Gálfi Lőrinc pénztárnok.

Aranykönyv.

Nyilvános elszámolás.

Magyarsároson f. évi augusztus hó 25-én a templomszentelés alkalmával a helybeli ifjúság Inczeffi Áron tanító vezetése alatt, jól sikerült műkedvelői előadást tartott az orgona-alap javára, mely anyagilag is igen jól zárult.

Felülfizettek: Méltóságos és főltisztelendő püspök ur 25 K, Püspökné öméltósága 25 K, dr. Árkossy Gyula közjegyző 10 K, dr. Pálffy Ferenc ügyvéd 5 K, id. D. Pataki László 10 K, ifj. D. Pataki László 5 K, Iszlay László 5 K, Pataký Sándor főbíró 10 K, Szatmáry Gyula 5 K, dr. Iszlay Dezső főbíró 3 K, Gvidó Béla esperes 2 K 60 fill., Gál Miklós 5 K, Molnár János 80 fill., Kiss Sándor 1 K, Kendi József 18 K, N. N. 5 K, Hajdu Mihály 3 K 80 fill., Balázs Ákos 2 K, Balázs József 2 K, Dósa Sándor 3 K, Gyulay Árpád 2 K 80 fill., Rozor János 80 fill., Kertész István 50 fill., Csutak Gyula 50 fill., Pálfi István 2 K, Szász Dénes 80 fill., Kopandi András 20 fill., Weisburg Jakab 2 K, Jeremiás Adolf 2 K, Lóvi Adolf 1 K, Kézsmarki Mózes 20 fillér. Összesen 159 K. Összes bevétel 290 korona, melyből az orgona alapjára 172 korona fordított.

Fogadják a nemesszivü felülfizetők az egyház nevében hálás köszönetemet.

Inczeffi Áron, tanító.

Nyilvános köszönet.

A *sinfalvi* unitárius egyházközségben ujabban a következő adományok tétettek: Szolga János és neje Szolga Ágnes az általuk ajándékozott urasztalára 54 korona értékű sötétzöld plüs asztalterítőt. Konez József és neje Zsigmond Zsuzsánna gyászestek alkalmára egy 50 kor. értékű fekete posztó asztalterítőt készíttetett. Barla Fe-

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:

A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 40 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

A legjobb dolgok legközelebb vannak hozzánk: a levegő orrunkban, a világosság a szemünkben, a virág lábunk alatt, a munka a kezünkben, az Istenhez vezető út előttünk. Hát ne kapkodjunk a csillagok után, hanem végezzük az élet mindennapi teendőit úgy a mint jönek. Tudjuk meg, hogy legédesebb és legjobb a mindennapi kenyér. Gibbon J. J.

Sajtó vasárnapot rendezett a gyulafehérvári Közművelődés okt. 13-ra mindenütt, hol még adnak valamit a keresztény elvekre». Mi sajtó esztendőt rendeztünk 1912-re. Két fölhívásunk van a mi közönségünk kezében. Egyik mindenkihez szólott az új esztendőben, másik a 320 egyháztanácsához ment a nyáron. Megmagyaráztuk miért van szükségünk támogatásra. A jobbaknak és erősebbeknek kezét kell fogniok és hatalmas, átlörhetetlen kört kell szőniök. Ez bizony olyan «kűnn a bárány, benn a farkas» játékosdi. A bárányt hamar elcsipi a falánk ordas, ha nem védelmezzük. Meglesi, hol gyengébb a kerítés. Ott terem s elszalad vele. Ügyesíteni, táplálni, védeni kell a kívül állót minden módon. A kik körben vannak ne sokáig nézzenek félre, mert késő lesz észrevenni, mikor már elragadta. Nem csak a hívők, nem is csak az üdvözítők, hanem a hitetlenek és kárhóztatók farkasaitól is őrizkedni kell.

Egy kis figyelem és önként jövő előzékenység jól esik mindenkinek. Könnyű az ilyesmit hízelgésnek, társadalmi

fogásnak nevezni, de a mellett, hogy elfajulhat, mégis van benne értékes tartalom. Alapja az a viszony, amelyben vagyunk a társadalomban. A társas együttlétnek ezzel adunk színt, kellemet és állandóságot. Az erdőben is a fák meglegyéznek és megsimogatják egymást. A bércélen egyedül maradott tölgy hatalmas lombkoszorút növel, de nem szivesen ül ott egyedül. Magához csábitja a lég madarait s örvend ha fészket raknak ágain és benépesítik árnyas sátorát. A növények rendre talán mind kipusztulnának, ha a szép pillangók s a színes szárnyu bogarak meg nem látogatnák virágaikat és nem illetnék barátságos csókjukkal, s olykor nem legyeznék gyöngéd szárnyaikkal.

El fog jőni az az idő, amikor minden ember olyan sokat fog adni a becsületre, hogy nem fogja becsületes dolognak tartani másoknak anyagi vagy erkölcsi megrövidítését. Mindenki arra fog törekedni, hogy mindenki jó kenyeret egyék, jó könyvet olvasson, boldognak és elégedettnek érezze magát. Minél távolabb vagyunk ettől a boldog állapottól annál inkább kell vágyódnunk utána. Minél többet elfog e vágy, annál hamarabb bekövetkezik a megvalósulás. Még soha sem történt meg, hogy a mit mindenki erősen akart, be ne következett volna. Először szokjuk meg, hogy a szavakkal játszani nem szabad, a rosszat, illetlent, kellemetlent ki kell törölni a társalgásból. Azután jó a többi.

Azzal ne dicsekedjünk, hogy nekünk is jutott eszünkbe, hogy talán jó lenne elmenni a templomba, el kellene olvasni a lapunkat s meg kellene fizetni azt a kis tartozást! Még az sem ok a dicsekvésre, hogy mi több jót tettünk, mint a barátunk. Az a fő, hogy mindent tegyünk meg, amit szépnek, jónak és helyesnek látunk! Azt soha meg nem bánjuk.

Ha az Unitárius Közlönyt odaadta barátjának elolvasásra, mi küldünk helyette mást, csak írja meg, melyik számot.

Nemzeti veszedelem.

Egy kitünő unitárius író a «nemzet véréről» írt terjedelmes könyvet. Rámutat, mennyire nagy kérdés, hogy milyen vérfoly a nemzetet alkotó emberek ereiben. Arra is utal, hogy mily kevésre becsülik az embert azok,

akik csatátra viszik és vérét ontatják egy egészséges ifju nemzedéknek.

Két nagy veszedelemre kívánunk ezuttal rámutatni: a *vérromlásra* és *vérontásra*. Melyik rosszabb, melyik nagyobb?

A vérromlás az atyák és anyák bűneit juttatja eszünkbe. A keresztény egyház erőfeszítéssel igyekezett meggyőzni hiveit arról a veszedelemtől, amely az Ádám bűnéből származott. A nagy bűn megbocsátásának számos módját kijelölték, de attól a gondolatától nem tudtak eltérni, hogy a Krisztus vérének bűnmosó ereje van.

A Krisztus — e nagy műveletben — engesztelő bárány szerepét viszi. Az áldozatul bemutatott bárány első szülött volt. A Krisztusbáránynak is első szülöttnek kellett lenni.

Ez a tanelmélet ilyen módon elég simán halad s miután csak hit és cselekedet szükséges hozzá, aki hittel megviszi az áldozatot, számíthat bűne megbocsátására. Megnyeri a föloldást és könnyebbülten folytathatja tovább az életet.

Bármennyire nagyszabásúnak látszik a megváltásnak ez az elmélete, közelről vizsgálva nagyon csekély köze van az ember életéhez.

A hus- és vér- ember tényleg benne van az atyák és anyák bűnében, vagyis az ők bűne megboszulja magát az utódokon. Csak nem régen láttunk néhány székely ifjut egy csoportban. Mindenik a husz év körül állott s a tizenegy ifju között kettő nagyon szenvedett romlott vére miatt.

Nem lehetett kételkedni, hogy az apa vagy anya bűne ült ki az arcra és a nyakra. A nem látható romlottság még mennyinek meglehet a vérében. De ha csak a két nyilvános beteget vesszük is, lám 20% beteg!

Főleg a székelységet ezen az uton nagy veszedelem fenyegeti, mert az ifjaknak 80%-ja 2—3 vagy több évre kenyérkeresésre indul s többnyire városban lakik. A városi élet sokféle szennye és veszedelme elnyeli őket, oly annyira, hogy tiszta vérrel alig kerül vissza 40%. Ha tehát a már elromlottakat és veszélyben levőket összeszámítjuk, legalább 50%, de több is megromolva kerül haza. Hogy lehessen ezektől tiszta vérű, romlatlan új nemzedéket várni, fölvéve még azt is, hogy nagy részük még három évig katona, mialatt még csak alább süllyed.

A háboru is vért kíván. A háboru veszedelméről most hallgatunk, mert akinek szeme van a látásra, eleget lát.

Kisgyörgy Sándor esperes-lelkész jubileuma.

Akit szeretünk, azzal szeretünk foglalkozni minden kínálkozó alkalommal, mert jól esik, ha viszorozhatjuk szíve jóságát, lelke ajándékait. A vargyasi esperes-lelkész az a szerencsés ember, akinek adósa mindenki, akivel egyszer érintkezett, mert szava, tekintete, mosolya, kézszeritása, egész egyénisége lekötő. 40 évi papi jubileumán a Dávid Ferenc-Egylet is megjelent. Ezen a helyen jelentjük be, hogy az ünnepség Vargyason hozzá meghatározó volt. Az E. K. Tanács érzelmeit is.

méltó kedves, bensőséges, meleg és üdvözlete tolmácsolja lapunk

Az E. K. Tanács üdvözlete.

Kedves és Szeretett Atyánkfia!
Tisztelendő Esperes Ur!

A gyorszárnyu idő mindent elröpít és ha teheti el is temet a nagy sivatag, az örökkévalóság, mély tengerében. Csak a kipróbált pilóták tudják úgy irányítani evezőjüket, hogy fönn maradhassanak abban a légkörben, ahol életet fenntartó, tenyészetet tápláló áramok járnak. Az egyházi élet légkörében nagyobb viharok ritkán fordulnak elő, mert ez éppen arra van teremtve, hogy a kik megfáradtak és megterheltek, azok az egyház kebelén csendes pihenőre, lelk megújulásra találhassanak.

Tisztelendő esperes ur immár negyven esztendeje hívogatja magához a békétlen és nyugtalan lelkeket. Szelid, jóságos és emberséges szíve mindenki számára termelt vigasztalást, bátorítást és enyhületet. Szépen csengő pásztori beszéde eljutott a hívek szívéhez s atyai kezének érintése az ifjút bátorrá, az öreget erőssé tette.

Jézus boldogoknak mondja a békesség szerzőit, Tisztelendőséged ezt a boldogságot hosszú pályája alatt mindig érezhette, s bizonyosan érezte is. A jók és igazak jutalma hitünk tanítása szerint bővséges a mennyekben. Egyház-

közsege, egyházköre a maga jutalmát: az elismerést és megértő szeretetet kifejezésre kívánja juttatni f. évi október 8-án midőn szolgálata 40 évét betölti.

Egyházi Képviselő-Tanácsunk is örömmel ragadja meg ezt az alkalmat és szerencsésnek érezzük magunkat, hogy tolmácsai lehessünk Tisztelendőséged főhatósága azon meggyőződésének, hogy Tisztelendőséged kiváló hűséggel, lakadást nem ismerő buzgósággal, mérhellen szeretettel, önzetlen jóakarattal karolt föl és végezett minden ügyet, a mely lelkészi, vagy esperesi hatáskörébe esett. Vajha mindenki tanulságot meritene Tisztelendőséged példányszerű pályából!

Benső melegséggel és szeretettel üdvözöljük s kérjük Istent, ajándékozza meg hasznos életét még számos évekkel.

A Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának 1912. szeptember 25-én tartott üléséből.

Ferencz József,
unitárius püspök.

Dr. Boros György,
egyházi főjegyző.

Negyven év.

— Kisgyörgy Sándor esperes papságának 40 ik évi jubileumára. —

Nem járok én ma Hargitánk tetőin,
Zord fenyvesek, ma nem köszöntelek,
Tajtétkzó Vargyas szép völgyébe szálllok
S kis bokrétába virágot szedek...
Csönd van. És mégis mintha olykor lelkünk
Valami édes zörgést hallana...
Az öntömjénezést ki nem tanultad,
Te jársz ma köztünk. Elted, tiszta multad
Ez ünnep-napnak dalos madara.

Midőn születted s polyádba takartak,
Derüsen, mosolyogva kelt a nap,
Melege szived-lelked átította,
Mosolya pedig ajkadon maradt...
Roskadni kezdtünk sokan már körülted
Mord arculatu, vén fiatalok,
Mintha nem volnál ebből a világból,

A te szived még öntüztében lángol,
Az arcod, lelked nevet, mosolyog.

Sohasem álltál hetykén a porondra
S nem voltál merész, büszke sulydobó,
Meleg sziveddel, bibliás kezeddal,
Azt válogattad, mi nemes, mi jó.
S bár tudtad, mily nagy a szószék hatalma,
Hozzátedd még *példás éltedet*,
Hogy a magnak csirába szökkenése
Gyorsabb legyen s áldó Szeretet, Béke
Lebegjen szivek s hajlékok felett.

Valódi pap vagy immár negyven éve,
Beszédes szívvvel vesz körül a nép,
S tanulja tőled: *hétszer* megbocsátni
S jót tenni *egy* nap *egyszer* nem elég.
Tanulja, hogy kell embert megbecsülni
S gyógyítani, ha szíven seb sajog...
Talán ezért van — s nincs is csoda abba —
Hogy hull az álldás hófehér hajadra
S szemedben most is ifju tűz ragyog.

Pap vagy, s *vezéri* pálca a kezekben
S mindkettőt édes kötelmül veszed,
Utolsó vagy a léha törtetésben,
Első, ahol hív munka, szeretet...
Cikázó villám nem gyul a szemedben,
Ostorcsapásra lelked nem hevül,
Amelyik helyre az utad betére,
Fehér galamb szállt ott a házfödélre,
S már künt is, bent is, nem vagy egyedül.

Család, haza, egyház! E hármas szentség
Amely, szerint léptid vezérede,
S zajtalanul, ércnél maradandóbban
Vésed elmékbe, szivekbe neved.
Unokák serge fejlík rajvonalba

Körülöttedl s két uj hit, uj remény...
Kevés, kit Isten ilyenkép megáldott,
Kettős marokkal szórva a virágot
Reád, áldások bő esztendején.

A nép, a papság s tanítóknak serge,
Ölel ma és ejt örömkönnyeket,
A szivek, e lágy zöngésü harangok,
Hatalmatat beszélnek: Szeretet!...
Sirj!... Harmatozz ma derüs két szemedből
S hirdesd megint a nagy Mester szavát,
S kövesd példáját... Legyen bár akárki,
Tanítsd *tűrni, szenvedni, megbocsátni*,
S egyként szeretni *egyházat, hazát!*

Tarcsafalvi Albert.

Az ünnep lefolyása.

Egész életében, szóval és tettel, a szeretet, béke apostola volt. Negyven éves munkálkodását egy-egy kis társadalom szeretetteljes, megértő, nyugalmas előhaladásának szentelte. «Isten és emberszeretet» igék ragyognak győzelmes lobogóján, melyet ma is fiatalos erővel tart kezében. Ez igékhez való következetes ragaszkodás magán, társadalmi és hivatalos életében jellemének alapja, mellyel összhangban áll szeretetet sugárzó kedves lényé, mely tiszteletet vív ki, bámulatra ragad és szeretetet ébreszt, becsülést érdemel.

«Aki tiszta búzát vet, tiszta búzát arat. Aki életében csak szeretetet vetett, az szeretetet arat.» Ez jellemezte azt a szép ünnepséget, mely Vargyason, 1912. okt. 8-án lefolyt. Az egyházközség és Udvarhelyi egyházkör rendezte *Kisgyörgy Sándor* esperesnek csekély jutalmául 40 év fáradságos munkájának.

D. e. 10 órakor az ünnepi díszet öltött község harangja a jubiláris ünnepség kezdetét jelezte. Az ünnepség a templomban folyt le. Közel s távolból sokan jöttek el tisztelői, kartársai, barátai, ismerősei az ünnepeltnek. A közének után egy — a vidékről szervezett — vegyeskar énekelt, melynek végeztével Pál Ferenc egyh. köri jegyző

mondott imát és alkalmi beszédet. * A vegyeskar «Fohásza» után Kisgyörgy Sándor esperes lépett a szószékre és könnybelábadt szemekkel mondott hálaadó imát az ő jó Istenének.

Ezután az üdvözlések következtek. Az ünnepelt iránti nagyrabecsülésnek, elismerésnek és szép bizonyítéka volt az E. K. Tanács és a Püspök úr üdvözlőlevele. Írásban küldötte még üdvözetét gróf Zichy kultuszminiszter, br. id. Daniel Gábor ny. főispán, gróf Haller főispán, a Dávid Ferenc Egylet, dr. Heltai Ferenc képviselő, báró P. Horváth Kálmán és még igen sokak.

Az egyházkör és vargyasi egyházközség nevében br. Daniel Lajos mondott üdvözetet s egyben tolmácsolta, hogy Ófelsége a Ferencz József-rend keresztjével tüntette ki az érdemes lelkipásztort. Azután dr. Sebesi János alispán a vármegyei törvényhatóság és közig.-biz., Szabady Tivadar főszolgabíró a járási közigazgatás nevében mondottak üdvözetet. Majd a küldöttségek jöttek. Az ünnepelt szülőfalujából, Küküllődombórról egy bársonyba kötött, selyemre irt levelet hoztak az ő Kisgyörgy Sándoruknak. Utó Lajos lelkész olvasta fel s a szülőföld izenete az ő kedves, szeretett gyermekéhez, könnyeket csalt a szemekbe. Székelyudvarhelyről és Kénosból, hol hosszabb ideig volt lelkész a jubiláns, szintén küldöttségek jöttek. Az üdvözetet Bölöni Vilmos, illetve Rédiger Géza adták át. A szomszédos három egyházköri küldöttek nevében Osváth Gábor ürmösi esperes, a Homoródvidéki tanítóegyesület nevében Győrfi István, az Erdővidéki tanítóegyesület képviselőjében Hegedüs Lajos, az egyh.-köri lelkész kör és D. F.-Egylet nevében Demeter Dénes, a szomszédos ref. egyházmegye képviselőjében Molnár Imre szólottak.

Pap Mózes igazgató a sz.-kereszturi gimnázium, dr. Szolga Ferenc a régi tanítványok, Felcser Lukács Vargyas község, Geley Vilmos a helybeli tantestület, Székely Lajos a községi szövetkezetek nevében mondottak még üdvözetet, majd Kiss Károly tanító elszavalta Tarcsafalvi Albertnek ez alkalomra írt szép költeményét.

Az üdvözetekre meghatottan válaszolt Kisgyörgy Sándor. Midőn becsületes, munkás életet élt, csak kötelességet teljesített — ugymond. Életének ez mindenesetre

* Ima és beszéd között Ürmösi Józsefné énekelt szép szólót Pálfi Ákos orgonajátéka mellett.

legmagasztosabb pillanata, midőn 40 éves munkálkodását e nem remélt módon megjutalmazni látja.

A szép, fölemelő ünnepség a Himnusz eléneklésével ért véget.

Az ünnepség után 160 terítékű bankett volt. Itt br. Daniel Gábor orsz. képviselő éllette Kisgyörgy Sándort.

A rendező-bizottság az ünnepnap befejezéseül jól sikerült műsoros táncestélyt rendezett.

Az ünnepelt munkás életét megörökítendő, a rendező-bizottság pénzalapot gyűjt «Kisgyörgy Sándor-alap» címen. Gyűjtés még nincs befejezve. Eddig 600 K körüli összeg az eredmény.

—s —ly.

Az unitárius vallás.

Lapunk 9-ik számában megindítottunk egy tájékozó cikksorozatot az unitárius vallásról. Örömmel látjuk, hogy magára vonta a figyelmet, a mi körünkön kívül is, mert a «Közművelődés» című politikai, társadalmi és szépirodalmi katolikus hetilap is foglalkozik vele. A szerkesztői üzenetek rovatában üzen *P. M.-nek* Kolozsvárra. Azt hisszük, nem csalódunk, ha a *P. M.* alatt *U. K.-t*, Unitárius Közlönyt értünk. Az üzenet így szól: *P. M. Kolozsvár.* Hogy mit hisznek az unitáriusok? Erre a kérdésre igazán nehéz válaszolni. Egy alkalommal «Unitárius hitelvek» címen azt irták, hogy hiszik mindazt, amit a tudomány az emberről megállapít. Mivel azonban az egyszerű nép nálunk sem sokat tud a «tudomány megállapításairól», hát így nem tudjuk, hogy nálunk mit hisz az egyszerű nép. Most ujabbán a hivatalos közlönyük utolsó számában egy unitárius tudós cikkét közlik magyar fordításban. Abban a cikkben azt írja a tudós, hogy erre a kérdésre nem lehet egy könnyen válaszolni. Most már sem a tudósok, sem az egyszerű nép nem tudják, hogy mit hisznek, hát akkor igazán ne vegye tőlünk rossz néven, ha mi sem tudjuk, hogy ők mit hisznek.»

Megnyugtadjuk a ft. szerkesztőséget, hogy sem az egyszerű néptől, sem a *K. M.* szerkesztőségétől nem vesszük rossz néven, ha nem tudják, mit hisznek az unitáriusok. A *K. M.* nyilvános vallomása még jobban sarkal, hogy minél bővebb tájékozással szolgáljunk a jövőben is, mert látjuk, nagy szükség van rá. Lapunknak egyik olvasója a *K. M.* üzenetére választ küldött be szerkesztőségünkhez.

A kérdésre megfelel, de cikkét ezuttal nem közölhetjük egész terjedelmében oly nagyon sok a sürgős alkalmi közlendő. Minthogy nem fogja elveszíteni sem érdekességét, sem fontosságát, a beküldő készséggel hozzájárult későbbi közléséhez.

Ezuttal a kérdezőnek röviden válaszolunk mi. Azt, hogy mit hisznek az unitáriusok, nem olyan nehéz megmondani, mint azt, hogy mit hisznek a róm. katolikusok. Azt, hogy mit tartalmaz az unitárius hitvallás, hamar el lehetne mondani. A róm. kath. vallás is megtalálható a hivatalos kátében, de azt merjük állítani, hogy a róm. ka'holikus művelt és kevésbé művelt közönség vagy többet, vagy kevesebbet hisz annál, amit a káté tartalmaz. Az is tény, hogy csak három egyén sem hiszi ugyan azt és ugyan olyan mértékben, a mit a többi.

Az unitáriusoknak könnyebb hinni azt, a mit a vallásuk lényegesnek tart, mert az csak a hit fő tárgyaira vonatkozik. De mégis nehéz megmondani, hogy miből áll az unitáriusok hite, mert az folytonosan finomodó és tökéletesedő. Annyi azonban bizonyos, hogy minden unitárius tisztában van a maga hitével, mert a szóbanforgó cikkben Crooker ur is csak azt mondja: «E kérdésre nem lehet olyan feleletet adni, amely a *teljes unitárius evangeliumot* magába foglalja. Bár hitünk nagy, Mindamellett a hittételeket részleges dolgoknak tartjuk s az élet másodrendű elemeinek tekintjük csupán. A vallás — nézetünk szerint — élet». Aki a cikket bővebben akarja ismerni, írja meg egy levelezőlapra a címét s szívesen szolgálunk. Olyan eszméket tartalmaz, amelyek megérdemlik, hogy minden gondolkozó ember ismerje és elméjében forgassa.

Brassai-ünnep.

Kegyeleles ünneppel adózott Brassai emlékének a kolozsvári unitárius kollégium tanári kara és ifjúsága. Nagy szellemét és jóltevőjét juttatta eszünkbe, akik napi munkánkba gyakran elfeledjük a múltat s csak a jövőre tekintünk. Brassai tudományos és pedagógiai törekvései korokban sok kicsinyléssel találkoztak, csak újabban kezdik mindjobban méltányolni. Hálásan veszünk erről tudomást és magunk is újabb erővel állunk be nemcsak az eddig történetek összefoglalójául, hanem érdemeinek további elismertetőjéül. Mert hiszen a munka nincs elvé-

gezve, sok buvárkodni való akad azon a hosszú pályán, melyet Brassai befutott.

Az ünnepélyt dr. *Gál Kelemen* igazgató megnyitója kezdte. Röviden, tartalmasan vádolta a hálaünnepélyek történetét, célját és értékét, majd azt, hogy Brassai éltető szellemére mily nagy szüksége van egyházunknak és különösen az ifjuságnak, kik eszményképül tüzhetik maguk elé. A tetszéssel fogadott megnyitó után dr. *Boros György* egyházi főjegyző tartotta meg felolvasását Brassairól. A köztelenséggel élénken megírt dolgozat töltötte ki az ünnepély nagyobb részét. Végig kísérte Brassait egész pályáján és részletesebben méltatta mint nevelőt és az ifjuság jóltevőjét. Hivatott méltatója az embernek, tudósnak, nevelőnek és közéleti férfinak, kinek felolvasásába a visszaemlékezés vékony fonalain át belopódzott a szeretet melegsége és a Brassai iránt való lelkesedés finom lángja. Hálásan tapsoltuk meg értékes felolvasását. Az ifjuság egy felolvasással (Tanka Gyula) és egy szavallattal (Hadházy Sándor) vett részt az ünnepélyen. Ugy szerepeltek, azzal a lelkesedéssel, ahogy tőlük vártuk. Nem feledkezhetünk meg az ének- és zeneszámokról sem, melyek nyugvó és élénkítő részeit tették a programnak. Szakavatott kéz igen szép eredményeket tud elérni a zenei érzék fejlesztésében.

Hatalmas szép közönség hallgatta végig az ünnepélyt: egyetemi professzorok s az egyházi emberek nagy tömege. Az ünnepély után a főiskolai ifjuság Brassai siremlékéhez vonult ki, ahol dr. *Gál Kelemen* a Brassai érdemeit méltató beszédben koszorút helyezett a sirra. (b. f.)

Népházavatás Homoródszentpálon.

Az egyházi életben is mozgalmas Homoródszentpálon, a nyolc évi szociális, szövetkezeti működés után a vezetők és a nép eredményes munkásságának diadalünnepéje volt f. évi október hó 13-án, mely alkalommal a vármegyei közigazgatás, gazdasági egyesületek s az egész megye színe-java részvevésével ünnepelte Homoródszentpál község a már tető alá hozott «Népházát», melyben tejszövetkezet, fogy. szöv., gazdakör, ezek mellékhelyiségei és községi tanácstermek nyertek elhelyezést.

A felavató ünnepély a helybeli szép és tágas unitárius templomban kezdődött, hol a helybeli énekvezér orgona-

Játéka és a gyülekezet lelkesült éneklése után Ürmösi József lelkész Málé XVI. r. 2, 3. versei alapján tartotta meg felavató beszédét. Figyelmet keltő, eleven előadásában az igazi haladás és az egyesült munka csodás eredményeit ecsetelte s annak a népre való hasznosságát mutatta ki a téves irányú haladás és a ferde irányú egyesületek munkáival szemben. Köszönetet mondott az őt megértő munkatársainak, kik törekvéseit támogatták s módot nyújtottak arra, hogy Homoródszentpál és vidéke népe az egyelértő munkásságból jó példát mutathat más község népének is.

Templomozás után a népházhoz sereglett vendégeket meleg szavakkal köszöntötte a közéleti munkásságáért királyi kitüntetést is kiérdemelt Sándor Ferenc községi bíró.

A székely-kirendeltség megbízottja: Székelyhidy Viktor a kirendeltség áldásos munkájának válasza után a homoródszentpáli népház létrejöttének érdekesebb mozzanatait sorolta fel. Nagyhatású beszédet mondott dr. Koós Mihály min. oszt. tanácsos, a székely-kirendeltség vezetője. Sebessy János alispán felolvasta a Földmivelésügyi miniszter átiratát, melyben a népjóléti intézmények felkarolásáért elismerését fejezi ki Ürmösi Józsefnek. E tény száz szónál is szebben beszél.

Ézután az érdeklődők megtekintették a tejszövetkezetet. Állatkiállítás is volt az ünnepélyvel kapcsolatban, melyen 300 korona jutalomdíjat osztottak ki.

Az ünnepélyt 165 terítékes közebed követte, melyen poharat köszöntött: dr. Daniel Lajos, Kisgyörgy esperes, Sebessy J., Szabady főszolgabíró, dr. Koós Mihály, Ürmösi J., Benczédi P.

Akik e diadalünnepet élvezhettük, örömmel gyönyörködünk ezen tekintélyes unitárius község és vidéke helyes irányú fejlődésében.

A homoródszentpáliai példája gyönyörűségesen vonzó! Megérdemli, hogy — széthúzás helyett — más községek is nemes versenyre keljenek... Pálos.

Utóhangok a méhészeti kiállításról.

Folyó évi augusztus hó 18. 19-ik napjain az V. magyar méhészeti kongresszust Kolozsváron tartották, mely a hazai méhészet elterjedése és virágzásának igazán hű képét mutatta. Ha az állam áldoz a hazai méhészet fejlesztésére...

tésére, az eredményt fölmutattak a magyar méhészek elég fényesen az V. magyar méhészeti kongresszuson és kiállításán.

Ott volt a m. kir. földmivelésügyi miniszter és számos méhészeti egylet képviselője.

A kongresszusi gyűlés tárgyai a méhészet minden irányu előbbrevitele, fölvirágoztatása köréből voltak választva és kiváló szakértelemmel tárgyaltattak. A gyűlés lefolyása mindvégig magas színvonalon állott, mely a méhészeknek a méhektől elsajátított békés egyetértéséről tanuskodik.

Jól esett gyönyörködnöm azon szép összhangban, mely a hazai méhészet minden irányu fejlesztésére összpontosult.

Büszke lehet rá az «Erdélyrészi Méhészegylet», hogy mint házigazda üdvözölhette a magyar méhészek valóban impozáns seregét. S büszkék lehetünk mi az «Erdélyrészi Méhészegylet» tagjai, hogy oly vezetőink vannak, a méhészegyletünk élén, akik méltóan betöltik helyüket.

Azonban a vezetők közül, ha mégis jobban kiemeltek egyet, azt teszem azért, mert oly időben rendelte az Isten az «Erdélyrészi Méhészegylet» vezetésére, amikor azt a fölözvlástól, a végleges megsemmisüléstől mentette meg.

E férfi, bár nem méhészeti szaktekintély, de szorgalmas, rendszerető és takarékos, mint a méhek. Kolozsváron az egylet «Házsongárdi elhagyatott méhtelepét mintaméhteleppé varázsolta, ahol évente az okszerű méhészet terjesztése végett két-három méhészeti tanfolyamot tartanak, melyekre örömmel özönlenek a tanfolyamot hallgatók Erdély minden részéből. Hogy mennyire virágzóvá tette az «Erdélyrészi Méhészegyletet», annak legjobb bizonyítéka a fényesen sikerült méhészeti kongresszus és kiállítás. E férfi, aki szívvvel, lélekkel terjeszti a méhészetet, — mondom — az Erdélyrészi Méhészegylet büszkesége: dr. Balázs Ferenc m. kir. posta és méhészegyleti főtitkár.

S hogy épen az Unitárius Közlönyben adok utóhangokat az V. Magyar Méhészeti Kongresszus és Kiállításról, oka az, hogy annak a főrendezője: dr. Balázs Ferenc tősgyökeres unitárius és így ő az unitáriusok büszkesége is.

Illő, hogy ismerje az ő jószágos törökvisét az «U. Közlöny» minden olvasója; mert neki mint posta főtitkárnak, sok unitárius köszönheti egyfelől a tisztességes megélhetési módhoz jutását.

Csehétfalván született; mint egyszerű szegény székely

szülők fia jutott föl szorgalmas munkássága által a posta főtitkári diszes állásra. S míg talán mások lenézik alantosaikat, addig ő maga a megtettesült szerénység és jószág; aki a postai és méhészeti dolgokban szívesen nyújt segédkezet és ad fölvilágosítást bárkinek, csak bizalommal kell hozzáfordulni.

Javakorabeli férfi. Az Isten éltesse még sokáig magyar hazánk méhészetének virágoztatására és az unitárius egyház díszeré.

Kozma Miklós.

Irodalom.

Szövetkezeti élet. Nyolc év Homoródszentpál község szövetkezeti életéből cím alatt Ürmösi József lelkész toblából érdekes füzet jelent meg. Célja, hogy a jóra való székelv község szövetkezeti életét ismertelve, egyebütt is érdeklődést keltsen a szövetkezeti élet iránt s egyben némi utmutalással is szolgáljon ilyen irányu kezdeményezésekre nézve. A két ivnyi terjedelmű füzet első helyen röviden a községet ismerteti, majd *Szövetkezeti ténfoglalás* cím alatt szól a fogyasztási szövetkezetről, a gazdaköréről, a tejszövetkezetről, és a Szövetkezeti Népházról, melynek sikerült képét is adja. Megtudjuk belőle, hogy a fogyasztási szövetkezet 1905. évi forgalma 18,504 korona volt, 1911-ben már 41,682 koronára emelkedett s az üzletrészek száma 160-ról 310-re. A gazdakör a szükséges szóró, tisztítórosták megszerzése, népkönyvtár felállítása s hasznosítása, legelőjavítás stb. ügyében tüntette ki fontos tevékenységét. A tejszövetkezethez beszállítottak 1906. évben 103,248 liter tejet; melyből eladtak 2124 litert, termeltek 5979 kilogr. vaját, 1911-ben már 139,822 litert szállítottak be, eladtak 2072 litert, termeltek 7830 liter vaját. Tej árába a tagoknak kifizettek 1896-ban 13,051 K 17 fill., 1911-ben 18,738 K 25 fill., Homoródszentpálon kívül a tejszövetkezetbe bekapcsolódtak a szomszéd kisebb községek is. A *beszédes* számok után jön aztán a Szövetkezeti Népház létrehozásának, építésének története. Mindenünnen Ürmössi József lelkész buzgósága, fáradhatatlansága tünik ki. Dicséret illeti azért is a füzet szerzőjét, hogy a sikereket testvériesen megosztja az *idők jeleinek intését* megértő *Bencze Dénes* nyugalm. szolgabíróval és *Kiss Jenő* jelenleg felsőrákosi községi jegyzővel, kiknek buz-

golkodására a fogyasztási szövetkezet megalapítását ki-mondották. Emellett a szövetkezeti életben működő Ben-cze Gábor körjegyző és derék székely atyánkfiai érdemeit is készséggel honorálja. Jól esik látnunk a füzet elején jól sikerült képen a rokonszenves székely arcokat, mint a szövetkezeti élet munkásait.

A némiképpen jellegző, polemikus hangtól eltekintve, jóleső érzéssel tesszük le a füzetet s szerzőjének céljátudó, közhasznú munkásságát teljes elismeréssel emeljük ki.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Az **egyházi főtanács** nagy érdek-lődés mellett folyt le okt. 27., 28., 29. napjain. A részletes tudósítást a jegy-zőkönyv fogja tartalmazni, amely no-venber hónapban készen lesz. A ki-ohajt kapni egy példányt, értesítse az egyházi főjegyzőt.

Dr. Kozma Endre kir. közjegyző a keresztúri iskolai gondnokságról lemondott, miután mostani helyéről nem tel-jesíthetné földadatait. Az egyház nagy méltánylással van rövid ideig tartó, de ál-dozaatkész, szép munkásságáért. — Egy-hangú lelkesedéssel emelte a gondnoki székbe **Szentkirályi Ferenc** ny. honvéd ezredest, aki úgy is, mint ez iskola szülöttje, az iskolát, a uővendékek hely-zetét kitünően ismeri. Az iskola külső és belső élete is sokat fog nyerni egy olyan férfi hatása alatt, aki szeretettel közeledik mind az ifjúsághoz, mind a tanári karhoz.

Deréki Gyula a neje, báró Györffy Róza nevére és emlékére 20.000 kor. alapítványt tett a kolozsvári konviktus-hoz. 2 ifjúnak adandó 400—400 kor. az első osztálytól, míg theológiát vagy egyetemet végez. Egyik segélyt a néhai kívánságára keresztfiának, Végh József tanulóknak kell adni. 1913-ban lép életbe.

A **keresztúri gimnázium** építés-ügye az októberi főtanácscon nagy örö-met okozott. Sokan ekkor vették észre, hogy immár csak a megvalósítás van hátra. Remélni lehet, hogy 1913 tava-szán hozzáfognak az építéshez. Senki sem tett kifogást az ellen, hogy az újonnan vásárolt telekre épül, mert mindenki látja, hogy nagy előnye lesz. ha ilyen szép és előkelő helyen lesz. A régi épület és az abból származó állapotok ellen a múlt évi iskolai vizs-gálatra kiküldött bizottság erős meg-jegyzéseket tett. Pap Mózes igazgató a maga és a tanári kar nevében higgadt fölszólalásával megnyugtatólag hatott. Nem mondotta, hogy nincs hiányosság, de biztatólag jelentette ki, hogy a tanári karral együtt mindent megtettek és meg-tesznek az iskola érdekében.

Kelemen Albert életét és működé-sét külön füzetben kiadta Ürmösi Kál-mán szentgericei lelkész, ki Kelemen-nek huzamos idő alatt dolgozótársá volt az esperesi munkakörben. Rokon-szenvvel méltatja a nagyszorgalmú pa-pot és egyházi vezetőt. Méltó a néhai-hoz is, az íróhoz ir. A „Keresztény Magvetőben“ jelent meg először.

Ébert András tordai segédlelkész-ről lapunk előző számában közölt tu-dósításunk bejárta az ország napilapjait. Mindenik lap szívesen közölte cikkün-ket s némi megjegyzéssel kísérte, „mert

országos szóbeszéd tárgya volt annak idején, hogy Ébert András a modernista magyar katolikus pap nem akarta letenni az antimodernista esküt. Örömmel értesülünk, hogy Ébert új lánccal akarja lebilincselni magát: Hymen lánccával. Majdnem előlegezni mernők azt a nyilatkozatot, hogy mintaszerű lesz családi élete is. Kivánjuk, legyen boldog.

László Gyula tornatanárunkat a vallás- és közokt. miniszter előléptette a IX-ik fizetési osztályba. Ezzei méltányolta a szakirodalomban kifejtett nagy munkásságát is. Legújabbán két dolgozata jelent meg a buzgó íróknak: Van-e a testgyakorlásnak üdítő hatása s mikor tornáztassunk? Ujítás a porosz iskolák tornatanításában, vagy a tízperces tornázásról. Mindkettővel nagy tetszést aratott a kolozsvári tanári körben, Gratulálunk!

Új esperesek. Az E. Főtanács megerősítette állásukban Ürmösi Kálmán maroskői és Ürmösi Károly kolozsdobokaköri espereseket, s a tiszteleti esperes címet adományozta Péterfi Dénes volt kolozsdobokaköri esperesnek.

Az **udvarhelyi lelkész kör** szeptember hó 20-ikán Homoródszentmártenban gyűlést tartott, mely gyűlésnek nevezetes pontja volt Dombi János ny. lelkész ünneplése. Ajtai János lelkész kör elnök tartalmas megnyitójában elmélkedett arról a hatalmas mozgalomról, melyet a klerikalizmus kifejts s amely mindennütt elveszítette lába alól a talajt, csak éppen Ausztriában és Magyarországon talál kedves fogadtatásra. Rámutat az unitárius lelkészek magasztos feladataira, de nem hallgatja el azt a rettenetes nagy szegénységet sem, amellyel minden unitárius lelkésznek küzdenie kell a megélhetésért. A fizetésrendezési mozgalmak és hajjandóságok között mindig a lelkési kar az utolsó, de azért a

zászló becsületéért való kitartó és meg nem alkuvó harcra buzdít. Majd meg rátér Dombi János ny. lelkész méltatására s indítványozza, hogy a gyűlés részesítse ünnepeltetésben nyugalmazott kartársunkat. Elnök indítványára négytagu küldöttség meghívta nyugalmazott lelkészt a templomba, hol imát és beszédet Benczédi Pál homoródújfalvi lelkész tartott. Beszédében a lelkipásztori hivatás szépségeiről és terheiről beszélt, azt fejtegetvén, hogy a lelkipásztori hivatás, amennyiben — az emberiség erkölcsi és értelmi nevelését célozza, s ezáltal istenországot akarja megalapítani a földön, — a legszebb, de egyuttal a legnehezebb feladat is. Istentisztelet végeztével az egyházközség nevében Kisgyörgy Sándor esperes méltatta a nyugalomba vonult lelkészt, majd pedig Zoltán Sándor újonnan megválasztott lelkész üdvözölte az egyházközség nevében, melyekre Dombi János meghatottan válaszolt. A lelkész kör gyűlésen még tárgyalták a naptár ügyet, melyre megtörténtek az előjegyzések. Az elnök bejelentette, hogy tekintettel voltak a vásárok hibátlan kiadására s így remélhető, hogy unitárius atyánkfiai pártolni fogják e naptárt, mely október 15-ig meg is fog jelenni. Erre a pártolásra ezuttal is felkéri a naptárkiadó bizottsága lelkésztársainkat. A gyűlésnek még több nevezetes pontja lett volna, ezek között Sándor Gergely felolvasása is, de az idő előrehaladottsága miatt a jövő gyűlésre maradtak.

Péterfy Aron nyugalmazott állami iskolai igazgató-tanító f. év szeptember hó 1-én vált meg a homoródalmási

unitárius egyházközségben viselt énekvezéri állásától. Előbb Kénosban és Recsenyén 7 évig, aztán Almáson 38 évig vipte e hivatalát nagy ügyszeretettel s lelkesedéssel. Hogy buzgó székely népünk mily bensőséges szeretettel és tisztelettel övedzi körül az ő hiven sáfarkodó belső embereit, erre alig lenet kézzelfoghatóbb példákat látnunk, mint azok távozásakor és ezek között is a legmeghatóbbak közé tartozik a Péterfy barátunk kibúcsuzó ünnepe. Ünnepi diszben az egész község népe. A leányok virágfüzerekkel árasztják el a nagy templom minden zege-zugát. A harangok hívó szavára komoly ünnepélyességgel hömpölyög egy nagy község egész népe a templomba vallásfelekezeti különbség nélkül. A távoli községekből, még Romániából is hazajönnek a hívek jó öreg tanítójuk búcsutiszteletére. Mikor az ünnepelt belép szolgatársával a templomba, mintegy varázsütésre emelkedik fel az egész közönség apraja-nagyja tisztelete kifejezésül. A közönség elhangzása után az ünnepelt imádkozását 3000 lélek fohásza emeli a magasság felé. Megható beszéde alatt, melynek essenciája a szeretet s béke országnak tovább építése, a buzgó hívek kerésetlen könnyei és zokogása tesznek bizonyosságot arról, hogy Péterfy a nagy Mester példájának ezekben hű sáfára volt. Majd, amikor Ajtay lelkész mond köszönetet a hű mesternek 38 évi lelkes fáradozásáért s 22 évi szolgatársi önzetlen támogatása és testvéries barátságáért, mely annyi szép tervnek adott életet az egyházközség felvirágoztatására, s áldást kíván nyugalmi éveire, csak akkor kezd derűre változni a hívek szomorúsága, szűnik meg a zokogás és sohaj, amikor kijelenti, hogy a nők gyűjtéséből a buzgó hívek 100 koronás alapítványt tettek nevére, szolgálata emlékére; melyet ezután is oly hű szeretettel fognak gyarapítani, amely hű volt hozzájuk örömben bánatban az ók „jó Rektor uruk”. Az ifjúság egyik legénye verses búcsuzója közben emlékcsoport nyújtott a távozonak. A templomból kimenet öregek, ifjak tiszteletteljesen fejezték ki egyénenként is hálájukat az ünnepelt iránt, ki gyermekével együtt meghatva

fogadta a szeretet bizonyosságtételeit. Ez alatt az egyházközség vezérénekeseinek ez alkalomra készített búcsuzó éneke zendült fel, melyet az egész gyülekezet együtt énekelt; utána a földészzenekar játszta el a Szózatot és Hymnuszt, mely után az ünnepelt az intelligencia kíséretében, az ünneplő sokaság zúgó éljenzése közben vonult új lakására. A fényes és kedves hangulatú bankett ismeretése helyett épületesebb lesz fejegeznünk a tanúságot: a belső emberi hű szolgálatnak gazdag jutalmi vannak. A hívek közbecsülése, szeretete, hálája, s mindenek felett a jó lelkiismeret. Hogy Péterfy barátunknak ennél is több jutott, csak örvendeni tudunk. Szerető hitvestársa Tary Irén, jó leánya Lenke, fiai: Gyula, hévizi áll. igazgató-tanító énekvezér, Áron nyarádszeredai ügyvéd, egyházköri jogtanácsos, Gábor, a legkisebb sarj, a szerető menyek és unokák örömkönyei és csókjai terhes, de gyönyörűséges életküzdelem redőit és könyccseppjeit fényes ragyogással aranyozták be!... Ohajtjuk, hogy élvezze a mi kedves barátunk sokáig boldogságban — boldog népe között — munkája jutalmát. Az almási derék híveknek pedig meleg elismerésünk az elismerésért!

Jelen volt.

Énekvezéri beiktatás Homoródalmáson. Egyházunk e legnépesebb gyülekezete szép ünnepség keretében igtatta be f. év szept. 15-én újonnan választott kántorát, *Vajda Antal*, előbb városfalvi közs tanító, unitár. énekvezért. E beiktatásnak nemcsak a község, hanem az egész vármegye unitáriusai előtt az adott kiváló jelentőséget, hogy egy nagy harcnak győzelmi ünnepét láttuk benne. Az egyházközség hívei két éven át harcot folytattak azokkal szemben, akik kántorválasztási jogát tagadták. E jogot a miniszter újabb megerősítő rendeletével örökidőkre biztosította, amikor az egyházközség kántorjelöltjét az állami isk igazgatói állásra kinevezte. Ajtay J. beigtató lelkész a hívek örömkönyei között mutatott rá e fontos jelenségre, köszönetét fejezte ki a hívek rendületlen kitartásáért. A *püspöki kinevező okirat* felolvasása után Vajda Antal tartotta meg székfoglaló beszédét. Kerésetlen, megkapó szavak-

kal ecsetelte a tanítói s kántori szolgálatot. A beszéd mély benyomást tett nemcsak a hívek ezreire, hanem a távolból jött idegenekre is. A lelkész beiktató beszéde után a hívek ajkáról fölzendült a Hymnusz, Barabás Vilmos gyepesi énekvezér kitünő orgonakiséretével. Üdvözljük az egyházközséget és új énekvezérét. *Vidéki.*

Október 6-át szép, hazafias ünneppel tették emlékeztetéssé és tanulságossá az unitárius kollegium theologiai és gimn. ifjúságai. Az ifjú szónokok és szavalók hozzájuk illő hévvel és lángoló hazafisággal fejezték ki, hogy „él még a magyar s örökké élni fog“

Taslich. A zsidók új esztendején, szept. 11-én, a nagyon ósdi zsidók az engesztelő áldozatot nagyon különös módon mutatják be Egy marék morskát a folyóvizbe hintenek, mialatt valamely imát mormolnak. Azt hiszik, hogy ezzel a mult esztendő minden hibájával. bűnével leszámolnak. Ezt az eljárást Taslichnak nevezik.

A 70 éves Inquirer. Olvasóink emlékeznek arra az üdvözletre, melyet lapunk augusztusi számában intéztünk a londoni Inquirer című unitárius laphoz. A lap ünnepi számában a következő sorokat olvassuk: „A lap 70 éves fennállása alkalmából hozzánk érkezett üdvözlések között különösen szívélyes, amelyet a magyar unitáriusok nevében küldött Boros György. A legszívélyesebben köszöntjük és a magunk részéről viszonzunk. Az Inquirer nemzetközi missziója előttünk kiválóan nagy jelentőségű, azért igen nagyra becsül-

jük a távolból jövő nyilatkozatokat, melyekből az tűnik ki, hogy a különböző országokban elszórta élő szabadelvű vallásos gondolkozók méltányolják munkásságunkat.“

Figyelmeztetés. Akiknek a könyvtárából hiányoznak a következő könyvek, a szerkesztőség utján még kaphatók. Már csak korlátolt számban vannak: 1. Az unitárius vallás Dávid Ferenc korában és azután, 3 kor. 2. Dr. Brassai: Nézetek a vallás eszméjéről, 2 kor. 3. Az unitárius kollegium irásban és képekben, 60 fillér. 4. Tizenkét cikk az unitárius vallásról, 1 kor. 5. Vallás és Hit. 6. Vallás, Hit és Szabadság. 7. Szabadelvű vallásos gondolat. (A kik az 1—4. sz. alatt jelzett könyveket megveszik, választhatnak az 5, 6, 7-ből ingyen.)

Figyelmeztetés. Akinek rokona, ismerőse vagy híve van Amerikában s különösen Montrealban vagy a környékén, közölje a szerkesztőséggel a nevet és pontos címet. Igen kedves szolgálatot tehetünk Amerikában lakó híveinknek, ottani barátaink utján.

Az Unitárius Közlönyben közelebről megjelentek a következő cikkek: Fekete Gábor v. b. t. t. életrajza és arcképe — Üzenet Debrecenbe. — Az unitáriusok hite. — Az unitárius vallás. Aranyosrákosi Székely Sándortól. — Egy modernista pap nálunk.

Mulattató.

A bakáéknál tartott analfabéta tanfolyamra megy a csiki székely, fiu.

— Kérdi a vele találkozó hadnagy: hová megy?

— Hadnagy urnak jelentem alássan, megyek az analfabékákhoz.

— Hová!?! — kérdi érdeklődéssel a hadnagy.

— Az analfabékákhoz.

— Nem analfabékák azok, hanem analfabéták — igyekezik felvilágosítani a bakát, egyuttal újra megkérdezvén: na mondja csak még egyszer, hová megy?

— Megyek az analfabékákhoz, — feleli ismét.

— Hát megmondtam, hogy, nem analfabéka!

— Hát akkor ejszen valami kelgyó (kigyó) lesz, mondja a csikországi.

*

Az oláh cigány, anyanyelvű honvéd bakának, midőn tanították a vezényszavak között az: «állj!» vezényszót és egyuttal megkérdezték tőle, hogy miként is kell mondani; azt a feleletet adta: «áj-váj!»

*

Megszólította a nyikóvidéki székely bácsi egyik szomszéd községbeli ismerős tanítót és a beszélgetés után illendőképpen bocsánatot akarván kérni a bátorságért, következőleg szövegezte meg mondókáját: «Má különben öngedélyözöm, hogy méltó vótam a tanító urat megszólítani.»

*

Találkozik a főszolgabíró a vásárban egy régebbi falusbirájával s kérdi tőle: mit néz András bátya?

Főbiró ur ökröt nézek, feleli a bácsi, a főszolgabíróra nézve.

*

Csik egyik falujának a következő községközi felirata vala:

«Ifjabb Császár József falusbiró lévén,
Épült ez faluház az falu költségén,
Hogy benne az igazság hű pártolást nyerjen,
A hazugság pedig pisszenni se merjen.»

*

Sirfelirat: «No még többet így se jártam!»

*

Sirvers: «E sirban nyugszik Kovács Gyuri Ferkó,
Akit agyon rugott egy megvadult Pejko.
István volt a neve szegény halandónak,
Csak a vers kedvéért iratott Ferkónak.»

Közli: *Patakfalvi Zsigmond*,
áll. tanító.

A kolozsvári unitárius egyházközség értesítője.

I. Szeptemberi és októberi események.

1. Szeptember hó 15-én történt Györfi István lelkési beköszöntője és, *Útő* Lajos énekvezér bemutatkozása.

A beköszöntési ünnepélyt társas vacsora zárta be, amelyen mintegy ötvenen vettek részt az egyházközség tagjai közül.

2. Az egyházközségi közgyűlés vette be az esküt Árkosi Józseftől, az elhalálozott Szilágyi József helyébe választott új egyházfitól is. A közgyűlés elhatározta, hogy a kollegium mellett levő átjáró helyet az Egyházi Képviselő Tanács által följánlott árban az egyháznak eladja.

3. A *hitoktatás* úgy a közép, mint az alsófokú iskolák legnagyobb részében szept. hónap közepe előtt kezdetét vette. Ezt a középfokú iskolákban Ürmösi Károly lelkész végzi heti 15 órán; az elemi iskolai rész Kiss Elek és Mátyus Gergely lelkésznövénydekéek között osztatott ki, akik azt heti 11 órán teljesítik.

A hitoktatásban részesülő növendékek száma a különböző iskolákban 138.

4. Az egyházközség elemi leányiskolájába beiratkozott 80 tanuló. A tanítás szept. 8-án vette kezdetét s azóta megszakítás nélkül foly. Okt. 27-én az Egyh. Főtanács alkalmából Adámosi Gábor kövendi lelkész tartott beszédet.

II. Tudnivalók november hónapra vonatkozólag.

November első vasárnapján az istentiszteletet Ürmösi Károly lelkész, második vasárnapon Györfi István lelkész tartja. A harmadik vasárnapon (nov. 17-én) rendes istentisztelet keretében Dávid Ferencről történik emlékezés. Alkalmi jellegű beszédet tart Ürmösi Károly lelkész. Negyedik vasárnapon Györfi István lelkész következik.

Aranykönyv.

Annak az elevenen pezsgő egyházi életnek, mely homoródalmási hiveink érzelmvilágát a Jézus evangéliumának fenséges fényével ragyogja be, a többek között újabb két tényével számolhatunk be. *Sebestyén* Ferenc egyházgondnok-pénztárnok s neje *Bencző* Rebeka, templomunk urasztala, szószéke és papi székére egy díszes selyembrokát terítőkészletet ajándékoztak 260 korona értékben. *Szabó* József (muszka) és neje *László* Krisztina 200 korona urvaesorai alapítványt tettek le kedves leányuk »Szabó Róza emlékére«.

Legyen kegyes az áldozat, mellyel a kegyes szívek Isten dicsőségére az emberszeretet oltárán újabban is áldoztak!

Hálás köszönetünk a nemes adományokért. Adja az áldások istene, hogy élvezzék sokáig még a »jótétemény gyümölcseit!«

Homoródalmás, 1912 október 1-én.

Ajtay János, lelkész.

Szabó László, e. gondnok.

Szállodamegnyitás Kolozsvárt !!

Ferenc József nagyszálloda

folyó évi szeptember hó 1-én

megnyilt

Ferenc József-út 5. és 7. sz. alatt.

*Modern kényelemmel berendezve.
Központi melegvizfűtés. Hideg-meleg
mosdó. Díszesen berendezett társalgó*

Emeletenként fürdőszobákkal ellátva

*Lift. Minden vonatnál a szálloda
autó szalonkocsija a n. é. utazó-
közönség rendelkezésére áll, vala-
mint a kolozsvári Autóbusz Közle-
kedési Társaság kocsijának a szál-
loda előtt rendes megállóhelye, mi-
vel a n. é. közönség igen olcsón be- és
kiutazhat a vasútállomásra.*